AVENTURI ÎN EPOCA DE PIATRĂ

(sau „Odiseea unor lucrări de diplomă”)

RADU HONGA

I. REPARTIŢIILE

În fata uşii pe care scria. „Biroul de repartizare al Facultăţii de Istorie Universala” stăteau trei studenţi. De fapt, „stăteau” este impropriu spus. Deoarece se plimbau de colo-colo, aşteptînd să fie chemaţi. Emoţiile prin care treceau sînt foarte greu de exprimat, dacă ne gîndim că nu-i uşor să părăseşti confortul unui apartament din secolul XXI şi să te trezeşti că eşti obligat să mărşăluieşti zile întregi, alături de nişte necunoscuţi, într-o armată oarecare şi să mai fii şi nevoit să te lupţi cu tot felul de duşmani, tocmai tu, care în viaţa ta n-ai pus mîna nici măcar pe o praştie. Şi toate astea să ţi se întîmple din cauza unui nenorocit de proiect de diplomă pe coperta căruia tu singur ai scris: „Tactica de luptă folosită de Alexandru Macedon în războaiele de cucerire”.

Deoarece la sfîrşitul facultăţii studenţii urmau să-şi susţină examenul de diplomă cu o temă inspirată dintr-o perioadă oarecare a istoriei, de curînd, mai precis de doi ani, se introdusese o metodă nouă, bazată pe ultimele descoperiri ale tehnicii, metodă mult mai eficientă decît studierea materialelor puse la dispoziţie de către biblioteci şi filmoteci; ultimul an era considerat an de practică (an de sacrificiu, cum îl numiseră studenţii) şi viitorii absolvenţi erau trimişi în secolele alese drept obiect de studiu, iar la întoarcere îşi susţineau examenul. Noua metodă fusese bine primită dar, aşa cum se întîmplă întotdeauna, mai existau şi excepţii, unii studenţi ce-i drept, puţini la număr refuzau locurile în care erau trimişi, pe motiv că nu este corect ca un viitor profesor de istorie să stea un an întreg pe post de cîrciumar la un han din secolul al XVI-lea sau podar la o cetate neînsemnată, care nu avea nici măcar un teren de fotbal sau video. Iată de ce aveau emoţii cei trei studenţi ce refuzaseră locurile cu două zile în urma, iar acum aşteptau „să dea ochii” cu decanul facultăţii.

În sfîrşit, uşa se deschise şi secretara îl chema pe primul în cabinet. Decanul îi studia fişa de examene.

— Dumneata, îi spuse într-un tîrziu, ţi-ai ales proiectul de diploma cu tema „Viaţa de familie în epoca de piatră”.

— Da, tovarăşe decan.

— Şi ai fost repartizat responsabil cu aprinsul focului. De ce n-ai vrut să te prezinţi la locul de practică?

Mircea se foi pe scaun, căutîndu-şi cuvintele.

— Ştiţi, eu cred că sînt mai bine pregătit pentru altă muncă.

— Trebuie să înţelegi că nu avem alt loc. Sînteţi foarte mulţi care studiaţi aceasta epocă şi pînă v-am împărţit pe triburi... Şi în definitiv, ai o munca uşoară; stai în peşteră şi aprinzi focul.

— Aşa este, numai că eu am citit în instrucţiuni că n-am voie să iau cu mine nici măcar o brichetă!

— Normal, trebuie să te adaptezi condiţiilor de atunci. Ce, vrei să fii considerat zeul focului?

— Deci o să frec doua beţe într-o scobitură pînă iese fum şi pe urmă voi pune frunze uscate şi vreascuri pînă se aprind.

— Evident!

Mircea se ridica.

— Nu se poate, tovarăşe decan. Gîndiţi-vă şi dumneavoastră, tocmai eu care am avut bursă şi care din cînd în cînd am trecut şi pe la cursuri! Dacă află părinţii ce-am ajuns!... Mama era sigură că voi fi cel puţin şef de trib!

— De ce nu vrei să înţelegi că este vorba de o situaţie provizorie, doar un an. Nu trebuie să-ţi faci atîtea complexe. Ce să mai zică Tudor de la grupa a II-a, care-i trimis pe post de grăjdar? Sau Mariana Florescu, care-i vrăjitoare?

Mircea nu răspunse. Se gîndea că Mariana era cea mai potrivită pentru postura aceea, ba, dacă s-ar fi putut, merita chiar şi un loc de zgripţuroaică. Mai făcu o încercare.

— Macar... şef de depozit.

— Asta nu! L-am şi desfiinţat de altfel, deoarece ni s-a semnalat de către cei de la contabilitate că anul trecut primitivii au ieşit lipsă cu 460 piei de urs, ceea ce înseamnă că tot atîţia au făcut iarna dezbrăcaţi, fiindcă studenţii s-au întors cu cîte o blană, unii chiar cu două, ca amintire. Vrem să-i lăsăm să-şi administreze singuri avutul. Iar postul de şef de trib i-a revenit lui Ionescu. Doar a terminat cu zece.

— Lui Ionescu? Mircea crezu că nu auzise bine. Prăpăditului ăluia care are 1,50 urcat pe scaun şi care arată de parcă toată viaţa a mîncat numai găurile de la covrigi? Ha! Sînt curios cine-i ridică ghioaga, el abia dacă-i în stare să-şi ţină geanta cu cărţi!

Decanul nu-i mai răspunse. Se ridică, semn că discuţia se încheiase şi îi întinse măna.

— Sper că mîine, cînd a fost stabilită plecarea „întîrziaţilor", vei fi printre ei. Drum bun şi sper că vei face o lucrare de nota zece!

Mircea ieşi, gîndindu-se la o metodă mai eficace de aprins focul. Imediat după el intră al doilea student, Mihai Roşu. Acesta avea proiectul cu tema „Falanga macedoneană" şi refuzase locul de lăncier în armata lui Alexandru Macedon din cauza fricii.

— Ai unica ocazie de a lupta alături de marele conducător de oşti, îi spuse decanul, căutînd să-l convingă.

— Aveţi dreptate, tovarăşe decan, însă mi-e teamă. Dacă mă omoară? Eu nu ştiu să mă bat. În viaţa mea n-am spart decît un geam şi ăla fiindcă a fost curent în camera. Bătaie am luat, dar n-am dat nimănui o palmă!

— Cum o să te omoare! N-ai auzit de echipele noastre de intervenţie rapidă?

— Ba tocmai că am auzit, răspunse Mihai. Cunosc eu rapiditatea cu care intervin! Fratele meu care a terminat anul trecut facultatea are şi acum un semn la ochi. A fost rănit într-un duel la curtea regelui Soare şi cei de la urgenţă i-au transmis că numai pentru o simplă zgîrietură nu se deplasează, că pierd repriza a doua la nu ştiu care meci. Şi a rămas cu semnul!

— Fiindcă veni vorba de fratele tău... noi am vrut să te trimitem ca vistiernic, dar... ştii ce-a făcut el.

Mihai nu răspunse. Ştia. Anul trecut, Dan, fratele lui fusese vistiernic şi cu o săptămînă înainte de terminarea anului de practică, în loc să-i plătească pe soldaţii regelui, plecase cu banii şi îi predase unui muzeu, spunîndu-le celor de acolo că îi găsise în timp ce săpa în grădină, iar cu banii primiţi drept recompensă stătuse o lună la mare. Pe Dan, fericitul descoperitor de comori, îl trimiseseră pentru şase luni la un institut de reeducare din secolul I î.e.n.

Mihai nu mai găsi nici un argument. Promise că se va prezenta a doua zi şi plecă.

Cu cel de al treilea era însă mai greu. Îşi alesese o temă foarte interesantă, „Viaţa economică în sec. al XV-lea" şi putea fi trimis în mai multe locuri, dar decanul încă mai avea unele rezerve. Studenţii de anul trecut se

învăţaseră să facă afaceri şi aduseseră prejudicii economiei secolelor în care îşi făcuseră practica. Astfel, unul care fusese trimis ca negustor, ieşise lipsă la inventarierea bunurilor puse la dispoziţie cu o corabie cu ulei de măsline şi alta cu citrice. Cu corăbii cu tot. Altul, care lucrase ca armurier, vînduse cîteva sute de scuturi şi săbii din aluminiu, drept arme din oţelul cel mai bun şi în anul acela se întîmplaseră numai nenorociri. Pe Silviu, ultimul dintre cei trei, îl repartizase ca negustor de mătăsuri, însă acesta refuzase spunînd că el vrea să fie castelan. Pînă la urmă reuşi să-l convingă că este în interesul lui să accepte să fie negustor, deoarece putea studia mai amănunţit situaţia economică a perioadei. Ieşind pe uşă, Silviu îşi şi făcea socotelile cu privire la beneficiul care l-ar avea dacă ar vinde dantela cu preţ dublu şi postavul drept una dintre cele mai fine ţesături, adusă tocmai din Orient.

Decanul era mulţumit. Acum putea într-adevăr să scrie în registrul cu repartizările că toţi cei 64 de studenţi s-au prezentat la locurile de practică.

II. TRIBUL

Mircea era nervos; de trei ceasuri căuta peştera la care trebuia să ajungă şi încă nu reuşise s-o găsească. Şi pe de asupra mai era şi obosit. Cei de la serviciul administrativ îi dăduseră o blană prea mare, care-l încurca la mers, o ghioagă care era atît de grea că abia o tîra după el şi îi spuseseră să meargă drept înainte pînă va trece de pădure şi acolo, la capătul ei, va da de gura peşterii.

„Ce viaţă”, îşi spuse Mircea, oftînd. „De primitiv! Desculţ sînt, nemîncat sînt. Unde eşti mamă, să mă vezi?” Mai făcu cîţiva paşi şi dădu într-o potecă. Pînă atunci mersese numai printre tufişuri care-i zgîriaseră picioarele pînă la sînge. După nici cincizeci de metri se aşeză jos, sfîrşit. „Nu mai pot! Gata, mor. Poate îi găsesc la masă. Ăştia cum dracu’ or fi organizaţi! Au ei atîta minte să mănînce ca oamenii, de trei ori pe zi, sau baga în ei cînd au chef? Să vezi că mă trimit la vînătoare. Sînt în stare! Da’ nu mă duc nici de-aş şti că mor de inaniţie. O să le explic că eu sînt responsabil cu aprinsul focului. Da’ cum o să le spun, că n-am voie să vorbesc, acum sînt primitiv, nu cunosc graiul articulat, urlu, mormăi, fac ca toate animalele, dar de vorbit, nu. Le explic prin semne. Da, aşa mai merge, este o soluţie, însă cum să-i faci pe nişte reduşi mintal să înţeleagă că tu eşti trimis special să le aprinzi focul? Şi dacă mai este vreunul pe-acolo care are aceeaşi ocu-

paţie? Că doar n-or fi stat pînă acum să m-aştepte pe mine! Atunci ce fac? Poate găsesc o muncă mai uşoară, să mătur prin peşteră, de exemplu. Ar merge şi nu prea, o peşteră poate avea şi un kilometru lungime. Nici într-o săptămînă n-o termin de măturat. Sau o să am grijă de copiii lor. Hm, şi femeile ce fac în acest timp, se duc la vînătoare în locul meu? Chiar aşa de proaste să fie? Mai ştii, poate dau peste un trib de proşti, cei mai proşti primitivi din istoria lumii. Asta-i bună, aş fi prea norocos. Încurcată situaţie!"

Cum se gîndea el, auzi la un moment dat nişte urlete care-l făcură să scape ghioaga din mînă. Pînă la urmă îşi luă inima în dinţi şi plecă mai departe, grăbind pasul. După zece minute ajunse în apropierea unei grote.

În jur de douăzeci de bărbaţi şi femei stăteau adunaţi lîngă un foc anemic şi frigeau nişte hălci de carne. Mirosul aţîţător îl făcu să se apropie mai mult. Încă nu-l zăriseră. Femeile erau foarte tinere şi sumar îmbrăcate. Mircea şi puse ochii pe una care stătea mai deoparte şi se pureca. Bărbaţii aveau părul lung, unii purtau bărbi şi nu arătau chiar aşa de voinici ca în cărţile de istorie. Printre ei, Mircea găsi cîţiva care puteau purta numele de schelete vii. Rar se auzea cîte un sunet, primitivii înţelegîndu-se mai mult prin semne. Unul singur scotea din cînd în cînd sunete guturale, lipsite de orice înţeles. Nici vorbă de grai articulat, inteligent. „O să am viaţă grea cu ăştia", îşi zise Mircea apropiindu-se de foc. Toţi se opriră din activitate şi acum îl priveau încruntaţi. Mircea se aşeză la vreo zece metri de ei, şi zise: „Uu, Uu", în loc de salut şi îşi arătă burta suptă, făcîndu-i să înţeleagă că este leşinat de foame. Unul dintre bărbaţi, care părea că este şeful adunăturii, se ridică şi se apropie de Mircea, spunîndu-şi: „Asta ne mai lipsea, parcă nu sîntem destui! Şi ce slab e! Nu este în stare nici să-şi ţină blana pe el. Cred că vine de la un trib de înfometaţi, prea arată rău. Încă un idiot care nu este în stare nici măcar să-mi explice că vrea să mănînce. Dă din mîini ca o maimuţă. Norocul lui că-mi dau seama ce vrea. Amărîtu'!"

Ajunse lîngă Mircea, îi trase un ghiont, ceea ce însemna că este bine primit în colectivul lor, pe urmă îl arătă celorlalţi, urlă de două ori, de-i făcu părul măciucă pe cap lui Mircea, mai trase un chiot (probabil de bucurie), adică: „Uitaţi-vă bine la el, e de al nostru!" şi atunci toţi începură să sară în jurul focului, tot de bucurie că au un nou vecin de grotă. Unul cînta la un fel de rîşniţă improvizată din două pietre, dar nu pentru mult timp, deoarece îşi prinse degetele între ele şi începu să plîngă.

După ce mîncă bine, lăsînd două primitive să facă o cură de slăbire, Mircea, care observase că nici unul nu se pricepea să întreţină focul aprins,

puse mîna pe două beţe, le ridică deasupra capului, trase un urlet de se sperie şi el de calităţile vocale nebănuite, îşi dădu cu beţele în cap, se bătu cu ele în piept şi după o jumătate de oră de exchibiţii, reuşi să le explice cine este el şi ce vrea. Şeful tribului îl asigură (tot prin semne) că este de acord.

Cîteva zile totul decurse normal; bărbaţii plecau dimineaţa la vînătoare şi se întorceau seara, frînţi de oboseala şi cu mîinile goale. Femeile nu se depărtau prea mult de tabără, însă aduceau întotdeauna rădăcini, fructe şi ouă. Într-una din zile găsiră şi o pasăre lovită la o aripă, pe care o fripseră, bucurîndu-se de parcă ar fi prins cine ştie ce pradă însemnată. Mircea se scula primul şi întreţinea focul ce ardea zi şi noapte. Fiind foarte priceput, mai mult se afuma pe lîngă el, iar după nici două săptămîni, faţa îi căpătase o culoare arămie. Şeful tribului se scula pe la zece, răcnea de cîteva ori şi imediat o primitivă, de obicei una mai frumoasă, îi aducea de mîncare. Mircea îl găsi într-o dimineaţă într-un ungher al peşterii, trăgînd de blana unei femei, încercînd în acelaşi timp să-i explice că trebuie dată jos, lucru pe care ea nu-l înţelegea, fiind o înapoiată mintal, căreia trebuia să-i explici de mai multe ori acelaşi lucru, pînă să-şi dea seama ce vrei. Primitiva tocmai îşi spunea: „Dacă nemernicu' ăsta mai trage mult de mine, îi sparg capul", punînd în acelaşi timp mîna pe o piatră destul de mare ca să-şi realizeze gîndul, cînd interveni Mircea, îmbrîncindu-l pe individ şi cucerind astfel simpatia femeii. Şeful tribului plecă bombănind şi uitîndu-se furios la cel care-l deranjase. „Te găsişi tu, deşteptule, să te bagi tocmai acum!", îşi spunea, el, depărtîndu-se.

La o lună după venirea lui Mircea în mijlocul noului colectiv, timp în care deveniseră aproape vegetarieni din cauza lipsei de carne, se întîmplă un fapt cu totul neobişnuit în viaţa normală a tribului, fapt care schimbă întreaga situaţie. Într-o seară liniştită, după o zi cu totul şi cu totul banală, Mircea se aşezase mai aproape de foc şi se gîndea cu nostalgie la cei de-acasă cînd, un bărbos trecu pe lîngă el şi îl călcă pe mînă cu toată greutatea celor şaptezeci de kilograme, acesta fiind cel mai gras primitiv din trib. Luat pe neaşteptate, Mircea sări pur şi simplu în picioare de durere şi, fără să-şi dea seama ce face şi unde se află, spuse cît se poate de clar: „Bă maimuţă, nu vezi pe unde calci? Cretinule!"

În acel moment toţi încremeniră. Nu se auzea nici o şoaptă. Apoi, ca la o comandă, primitivii se apropiară de Mircea, începură să-l pipăie ca pe o fiinţă din altă lume, îl traseră de păr, rînjind prosteşte. Primul se dezmetici şeful de trib, care zise: „Vorbeşte!" Fu rîndul lui Mircea să rămînă uluit.

Apoi zise: „Şi tu vorbeşti? Nemaipomenit! Şi eu care credeam că...” Dar surpriza nu se terminase. Rînd pe rînd începură şi ceilalţi să vorbească şi îşi dădură seama că în tribul acela erau numai studenţi. Se feriseră unii de alţii, crezînd că au de-a face cu primitivi adevăraţi. De recunoscut nici nu se punea problema, în primul rînd fiindcă veniseră de la toate universităţile din ţară şi în al doilea, deoarece arătau ca vai de ei, cu bărbi, plete, murdari şi slabi. Fetele nu mai ştiau ce să facă; ştiind că trăiesc printre reduşi mintali, străini de orice convenienţe sociale, se adaptaseră situaţiei, stînd mai mult dezbrăcate, iar acum trăgeau de blănuri să le lungească. Din păcate nu erau supraelastice.

Un singur bărbos rămăsese lîngă foc, impasibil la ce se întîmplă în jurul său. Studenţii îl observară şi îl priveau bănuitori. Unul spuse:

— Asta ce face acolo, se dă mare? O fi vreunul care a terminat cu zece. Am mai văzut eu din ăştia!

Acela însă nu terminase cu zece şi nici student nu era. Prin cine ştie ce concurs de împrejurări, se rătăcise printre ei, fiind singurul primitiv autentic din tot tribul. După ce-şi fripse bucata de carne, se ridică, îşi luă ghioaga într-o mînă şi se urcă pe tronul de piatră de la intrarea în peşteră, semn că de-acum încolo el este şeful. Ceilalţi se priviră între ei, încercară să obiecteze, dar pînă la urmă se hotărîră să-l lase în pace. În definitiv, ei erau nişte intruşi în epoca lui.

— După plecarea noastră, zise fostul şef de trib, Ionescu, ăsta va rămîne singur şi va fi unicat în istorie. Unde s-a mai văzut un trib format dintr-un singur membru care este şi şef şi ajutor de şef şi... ce să mai spun...

A doua zi, cînd se aflau la vînătoare, ţinură un consiliu.

— Fraţilor, le zise Mircea făcîndu-le semn să se apropie mai mult, trebuie neapărat să ne organizăm. Aşa nu se mai poate! De cîteva zile mîncăm numai rădăcini, ouă şi buruieni. Ba, mai mult, una dintre voi – şi cînd zise „dintre voi” – se uită la fete – a adus ieri un coş întreg cu ouă clocite, de mă doare şi acum stomacul. De carne ce să mai vorbim, dacă n-ar fi ăsta să vîneze şi pentru noi, nu ştiu unde am ajunge. Eu nu-mi dau seama ce se întîmplă în ultimul timp, dar am impresia că au dispărut toate vietăţile din raza noastră de acţiune. Care credeţi că este explicaţia?

Adrian, un blond-roşcat, spuse:

— Ar trebui să-i facem rost domnişoarei Carmen de o altă blană.

Carmen îl privi ostentativ.

— Ce vrei să sugerezi?

— Că de cînd ai scurtat blana, ne-ai speriat toată fauna. Nu cumva vrei

să intri în graţiile noului şef de trib? Ha, Ha!

Carmen, foarte calmă, nu-i răspunse, în schimb îi trase o palmă care răsună pînă la tribul vecin şi provocă o avalanşă de pietre în apropierea peşterii.

— Hai, lăsaţi cearta, încercă să-i împace Ionescu. De mîine fiecare are atribuţiunile sale precise. Gîndiţi-vă că mai avem de stat aproape un an aici.

— Asta cam aşa este, oftă Popescu, un vlăjgan de doi metri. Cînd mă gîndesc cît de greu îmi este să intru în rolul de primitiv!...

— Mă mir, zise Ionescu. Eu eram sigur că nu faci nici un efort.

— Chiar aşa, observă şi George, eu cînd ţi-am văzut mutra am fost convins că mă aflu într-un trib adevărat. Nu văzusem niciodată un primitiv. Tu m-ai derutat!

Popescu îi privi cu duşmănie şi plecă bombănind ceva despre rudele lor apropiate.

Bineînţeles că de la vînătoare se întoarseră cu cîteva ouă care făcură pui atunci cînd le sparseră şi cu un braţ de rădăcini. Cînd îi văzu şeful de trib făcu o criză de nervi, îşi luă măciuca şi plecă.

Se întoarse după cîteva ore cu o provizie de carne din care mîncară o săptămînă. De atunci procedară în felul următor: o zi plecau cu toţii la vînătoare şi se întorceau cu mîna goală. A doua zi pleca şeful şi aducea mîncare pentru tot tribul. Să mai spună cineva că studenţii n-au imaginaţie şi nu ştiu să se descurce!